

Georg Bondø:
— Jeg var
nysgjerrig

Redaktør Georg Bondø har oppdaget store verdier med å være i broderskapet. (Foto: Rune Petter Ness).

Avisredaktør og frimurer Georg Bondø forteller at det var nysgjerrigheten som trakk han til frimureriet i 1966.

— Dessuten liker jeg å kaste meg inn i det ukjente, forklarer Bondø.

Redaktør Georg Bondø er en av ni frimurere i St. Johanneslosjen «Capella» i Namsos som innehar niendegraden. Det var nysgjerrigheten og søken etter noe som manglet i tilværelsen, som trakk han mot Namsos Athenæums lokaler i 1966.

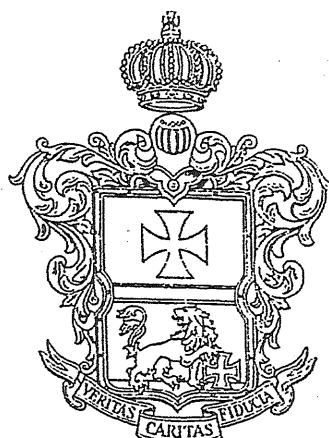
— Til å begynne med syntes jeg ikke det var noe særlig. Men etter hvert oppdaget jeg verdiene. I dag kan jeg si at jeg har hatt stort personlig nytte av mitt frimureri.

— Men du er avismann, samtidig som du er med i et broderskap som omgir seg med hemmeligheter. Har du aldri følt dette som et problem?

— Jeg innrømmer at jeg var skeptisk til å begynne med, spesielt med tanke på dette med objektivitet, men jeg har kommet fram til at dette utmerket lar seg kombinere.

— Jeg angret ikke på at jeg ble med i frimurerlosjen, og jeg ønske alle hjertelig velkommen.

Søkelys på frimureriet

Denne er fjerdende artikkel i vår serie om Frimurerlosjen. Artikkelserien er skrevet av journalist Bjørn Larsen. Første artikkel stod 21/1, andre artikkel 23/1 og tredje artikkel 24/1. Seriens femte artikkel følger lørdag med intervju av presten Ingar Samsøet om det å være prest og frimurer.

Søkelys på frimureriet:

Det første møtet:

— Velkommen, min herre!

La oss anta at du har sagt deg interessert i å bli medlem av frimurerlosjen. Etter at de har foretatt en del undersøkelser om deg, får du en dag beskjed om å møte i kjole og hvitt utenfor den lokale frimurerlosjen. Etter en stund blir en dør åpnet og en nøytral, alvorlig herre i kjole og hvitt sier:
— Velkommen, min Herre!

Han leder deg bort til en stol hvor du blir bedt om å sitte ned. Etter en stund kommer to herrer, og setter seg på hver side av deg. De er nøytrale og alvorlige, og veksler ikke ett ord med deg. Etter at du har tatt av deg yttørtøyet, og bare er ikledd hvitt skjorte, får du et hvitt bind for øynene og begynner på en vei som uansett kommer til å sette sine spor...

Blir undersøkt

Omtrent slik møter en søkende frimureren for første gang ved opptaksremonten til første St. Johannesgrad. Men i liden før du blir innkalt, merker du på dine daglige omgivelser at det spørres om deg. For vedlagt søknaden du sender inn etter å ha blitt anbefalt, må du blant annet oppgi referanser. Men det hender at også andre blir kontaktet.

Det første møtet oppleves for mange som en rystelse. Noen reagerer med harme, og bestemmer seg for aldri mer å ha noe som helst med frimureriet å gjøre. Andre opplever å få et helt nytt perspektiv på seg selv. Men under hele ritualet blir du spurt om du vil trekke deg. Uansett er hensikten oppnådd: Prøvelsen vil bringe de ekte søkende tilbake til losjen.

Her møter du også for første gang dødningskallen. Da blir du

Opptaksritualet i frimurerlosjen blir en rystende opplevelse for mange. Møtet med hodeskallen er en del av opptakskravet. Mange reagerer med harme, mens andre står løpet ut og avgir en omfattende ed. (Foto: Rune P. Ness).

overlatt til deg selv i et lite rom med skallen opplyst innenfra som eneste selskap. Du får følgende beskjed:

— Benytt tiden vel, min herre.

Taushetsløftet

Etter en del prøvelser fram og tilbake skal du så avlegge St. Johannes læringsgrads taushetsløfte.

Det vi nå skal presentere, er blant annet hentet fra dokumenter som den svenske kristelige avisen «Dagen» kunne presentere for noen år siden, og som ble gjengitt i den kristne dagsavisen «Vårt Land». Vi har fått bekreftet fra frimurerhold at det samme løftet avlegges i Norge under opptaksremonten til St. Johannes læringsgrad. Men ifølge kildene skjedde det en modifisering på begynnelsen av 70-tallet; slik at selve straffen for å bryte «Salomos Segl» ikke avkreves lenger som ed.

Først kommer selve edsavleggelsen hvor kandidaten gjentar eller seremonimesteren:

«Jeg lover og sverger frivillig, uten tvang og list og innenfor Gud den aller høyeste, hele verdens tre-fold byggmester, innenfor denne hederverdige losjens Ordførende Mester, og innenfor alle herværende frie murerbødre, aldri å avsløre frimurerordenens hemmeligheter som i dag eller senere kunne bli meg betrodd om Den Kongelige Kunst og dens skjulte kunnskaper.

Jeg skal heller ikke selve, eller gjennom andre være årsak, middel, eller hjelp til å røpe noe, en-

ten det skjer gjennom tale, trykk, gravering, rissing, malning eller skrive, på hvilke språk eller med hvilke karakter og figurer det måtte være.

Jeg lover og forsikrer til og med at jeg aldri skal innlate meg i samtaler om Ordenens formål og virksomhet med noen annen enn den som jeg er forvisset om er, eller etter

riktige prøver og tegn har undersøkt og funnet ut, er en virkelig bror av ekte og lovlig losje-.

Min hals avhugges

Derefter leses opp en del plikter og forsikringer før den søkende får opplest straffen:

«Men i fall jeg på minste vis skulle bryte dette løftet, så samtykker jeg i at min hals må bli av-

hogd, mitt hjerte rives ut, min tunge og mine innvoller slites ut og kastes i havets avgrunn; min kropp brennes opp og min aske spres for alle vinder, slik at ingenting av meg eller min herkomst må finnes igjen blant mennesker eller frie murer.

Denne ed bekrefter jeg oppriktlig og sannferdig, så sant hjelpe meg Gud til liv og sjel».

Som nevnt er det skjedd en modifisering, slik at den søkende får opplyst at dette ikke skal tas bokstavelig:

«Min Herre! Denne eds avlåtelse vitner klart om sitt gamle utspiring. Den angitte straff må ikke bli tatt etter bokstaven, men edens forekomst utgjør et bevis på det dype alvor vi fordrer av Dem...»

Denne ed bekrefter jeg oppriktlig og sannferdig, så sant hjelpe meg Gud til liv og sjel».

Om likkister, galger og dødningskaller:

— Det er pedagogiske effekter

Ingen av frimurerne NA har vært i kontakt med benekter bruken av likkister, galger og dødningskaller i de seks første gradene. Skjønt taushetsløftet gjør at de heller ikke kan bekrefte det:

— Men se på det som pedagogiske effekter, sier en frimurer:

— Døden er en realitet, sier Ordførende Stormester i Norge, Bernhard Paus.

Det som folk flest forbinder med frimureriet er likkisten og andre effekter som frimurerne bruker i sine seremonier og ritualer. Selv hevder frimurerne at dette er den minst interessante delen av deres virksomhet.

I dag lar vi for oss innholdet og effektene i noen av gradene. Kanskje kan det være feil i enkelte detaljer, men i store trekk er framstillingene riktige. Fakultetslektor Sverre Dag

Mogstad ved Menighetsfakultetet gir samtidige forklaringer på enkelte symboler og ritualer.

Dødens grad

I den tredje av St. Johannesgradene, eller den såkalt «Dødens grad», er Losjerommet prydet med dødsymboler som dødningskalle og likkiste. Rommet er halvmørkt, og hit føres kandidaten baklengst inn og blir lagt ned i en kiste. Denne kisten har blant annet en trekantet sølvplate på lokket. En finner også knokler lagt som et kryss.

Derefter blir han overlatt til seg selv med ordene: «Lær dette rommet å kjenne, som også De skal bebo».

Etter en tid kommer prosesjonen tilbake og det bankes på kistelokket som blir åpnet med et løsningsord som betyr: «Det er fullbrakt».

Bak seremonien, symbolene og ritualene i denne graden ligger legenden om ødeleggelsen av Salomos Tempel. Denne legenden har vi gitt et resyme av et annet sted i avisen. I det hele tatt går legenden om Salomos tempels ødeleggelse som en rød tråd gjennom alle de seks arbeidsgradene. Denne

legenden finner en ikke i Bibelen, og dens opphav er noe dunkel.

Fra frimurerhold er vi blitt forklart at det viktige ikke er om historien er sann. Poenget er at den er tilpasset det pedagogiske opplegget. Meningen er derfor ikke å «omkrive» Bibelen.

Galgen, eller «heiseredskapet» finner vi igjen i Andreasgradene. Årsaken til at den går under betegnelsen «galgen» er at den har samme form, samt at det fra toppbjelken henger et tau.

Den såkalt galgen tror jeg skal symboliserer at kandidatene ikke med egen makt kan «reise seg», sier fakultetslektor Sverre Dag Mogstad. Dessuten tror han at tauet også legges om halsen på kandidaten. Fra andre kilder blir det hevdet at kandidaten får tauet lagt om halsen, og at han strekkes symbolsk død fire ganger.

Hva er meningen?

Hva er så meningen med disse dødsritene? En kilde som sitter høyt oppe i frimureriet sier til oss at utenforstående selvfølgelig vil få et makabert inntrykk hvis dødsritene

trekkes ut av sin sammenheng. Han vil ikke gå i detaljer, men svarer at når kandidaten har nådd høyere opp i gradene vil de kort og godt forstå meningen.

Fakultetslektor Sverre Dag Mogstad sier at i St. Johannesgradene er det viktigste å arbeide med seg selv. Blant annet skal kandidatene på alle måter hjelpe fattige og nødstilte i praksis. På alle måter skal de arbeide med å forbedre seg. Dette forsetter også i Andreasgradene. Mogstad mener at dette i og for seg er positive målsætninger.

Målet er imidlertid at de skal komme fram til en slags erkjennelse av at de ikke greier de gode forsettene på egen hånd. Kandidaten finner kort og godt ikke svarene på alle livets vanskelige spørsmål alene, sier Mogstad.

Det siste som skjer i arbeidsgradene er derfor at kandidaten kommer ut av vandringsen i mørket, blant skjelettene, og blir møtt med akasiegrenen. Denne står som symbol på håp.